

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΩΡΩΠΟΥ ΚΑΙ ΦΥΛΗΣ
ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΩΝ ΕΝΙΣΤΑΜΕΝΩΝ

■ Λόγος Πανηγυρικός ἐπὶ τῇ ἱερᾷ Συνάξει τῶν Ἁγίων Τριῶν Νέων Ἱεραρχῶν

Ὁ Μέγας Φῶτιος καὶ ἡ Ἡ' Οἰκουμενικὴ Σύνοδος Πατερικὴ Συνοδικότης καὶ Παπισμὸς

† Ἐπισκόπου Ὠρεῶν Κυπριανοῦ
Ἀναπληρωτοῦ Προέδρου

Θεοφιλέστατοι·

Ἄδελφοὶ Συλλειτουργοί·

Ὅσιώτατοι Μοναχοί·

Ἀγαπητοὶ ἐν Χριστῷ Ἄδελφοὶ καὶ Ἀδελφές·

Ὁ Κύριός μας καὶ Θεὸς μας Ἰησοῦς Χριστός, τὸ Φῶς τὸ Ἀληθινόν, εἶθε νὰ σημειώσῃ τὸ Φῶς τοῦ Προσώπου Του ἐφ' ἡμᾶς, καὶ νὰ κατευθύνῃ ἀσφαλῶς τὰ διαθήματα τοῦ λόγου καὶ τῶν διανοιῶν μας τὴν ἱερὰν αὐτὴν στιγμήν, μὲ τὶς πρεσβεῖες τῆς Θεοτόκου καὶ τὶς εὐχὲς τοῦ πολυσεβάστου Γέροντος καὶ Μητροπολίτου μας κυρίου Κυπριανοῦ.

* * *

Σήμερα, τὴν πρώτη Κυριακὴ τοῦ Νοεμβρίου μηνός, ἐπιτελοῦμε τὴν Ἱερὰ Συνάξει τῶν Ἁγίων Τριῶν Νέων Ἱεραρχῶν: Φωτίου τοῦ Μεγάλου, Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ καὶ Μάρκου τοῦ Εὐγενικοῦ, τοὺς Ὅποιους ἡ Ἱερὰ Σύνοδος μας ἔχει ἀνακηρύξει ἀπὸ τοῦ ἔτους 2005 ὡς ἰδιαιτέρους Προστάτας Αὐτῆς στὴν ἱερὰ Ἐνστασί Της κατὰ τῆς δυτικῆς προκλήσεως τοῦ Οἰκουμενισμοῦ (E. 426)*.

Οἱ Ἅγιοι Τρεῖς Φωστῆρες τῆς Ἐκκλησίας μας εἶναι ὄντως Οἰκουμενικοὶ Διδάσκαλοι, οἱ ὁποῖοι μᾶς εἰσάγουν ἀσφαλῶς στὸ *Θεῖο Μυστήριον τῆς Παραδόσεως* διὰ τῶν Ἁγίων Πατέρων (E) εἶναι ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι ἀποτελοῦν τὴν *Ζῶσαν Φωνὴν τῆς Ἐκκλησίας*· εἶναι οἱ *Θεματοφύλακες καὶ Συνεχιστὲς τῆς Ἱερᾶς Παραδόσεως*· εἶναι ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι ἔδρασαν καὶ ἐθεολόγησαν «κατὰ τὰς τῶν Ἁγίων θεοπνεύστους θεολογίας καὶ τὸ

τῆς Ἐκκλησίας εὐσεβὲς φρόνημα» (B, 277)· εἶναι ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι ἀνεδείχθησαν ὡς *Γνήσιοι Ἐκφραστὲς τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Συνειδήσεως*, καὶ προτάσσουν διαχρονικὰ τὸ *Πρωτεῖον τῆς Ἀληθείας* ἐναντι τοῦ *Πρωτείου τῆς Δικαιοδοσίας, τῆς Ἐξουσίας καὶ τῆς Δοικητικῆς Ἐνότητος* (E, 42α).

Εἶναι λοιπὸν πρέπον καὶ δίκαιον νὰ δοξάσουμε σήμερα εὐγνωμόνως τὸν Κύριό μας, τὸν θεῖον Δομήτορα τῆς Ἐκκλησίας, ὁ Ὅποῖος ἀνανεώνει συνεχῶς τὴν Ἱερὰ Παράδοσι τῆς Ὁρθοδοξίας μας διὰ τῶν Ἁγίων Πατέρων, καὶ νὰ ψάλλουμε:

«Υπερδοξασμένος εἶ Χριστὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ Φωστῆρας ἐπὶ γῆς, τοὺς Πατέρας ἡμῶν θεμελιώσας, καὶ δι' Αὐτῶν πρὸς τὴν Ἀληθινὴν Πίστιν πάντας ἡμᾶς ὁδηγήσας, Πολυεύσπλαγχνε δόξα Σοι».

* * *

Εν τούτοις, ἡ εὐγνώμων αὐτὴ ἀναφορὰ καὶ χαρὰ μετριάζεται· πρωτίστως, διότι οἱ Ὁρθόδοξοι ἐξακολουθοῦν νὰ εἶναι διηρημένοι ἀπὸ τοῦ 1924, ἐξ αἰτίας τῆς Αἰρέσεως τοῦ Οἰκουμενισμοῦ καὶ τῆς Ἡμερολογιακῆς Καινοτομίας· καὶ δεύτερον, διότι ἡ νοθεία τῆς *Πατερικῆς Συνδικότητος* ὑπὸ τῆς ἐν Καινοτομία καὶ Οἰκουμενισμῷ Ἱεραρχίας τῆς λεγομένης ἐπισήμου Ἐκκλησίας ἐν Ἑλλάδι (Z, 36 καὶ 66) δὲν ἀνανεώνει τίς ἐλπίδες γιὰ μία σοβαρὰ καὶ υπεύθυνο ἀντιμετώπισι τῆς διαιρέσεως.

Μετὰ τίς σχετικὲς παλαιότερες ἐπισημάνσεις μας (Z) ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ, δηλαδὴ τῆς *νοθείας τῆς Πατερικῆς Συνδικότητος*, νεώτερες διαπιστώσεις φαίνεται νὰ ἀπομακρύνουν τὸ Ὅραμα τῆς Ἐπανενώσεως.

Ἐν ἄρᾳ γε, τί συνέβη; Κατὰ τὴν πρόσφατη Σύνοδο τῆς Καινοτόμου Ἱεραρχίας τῆς Ἑλλάδος (Ὀκτώβριος 2011) εἶχε ὀρισθῆ νὰ γίνουν δύο *Εἰσηγήσεις*, οἱ ὁποῖες θὰ εἶχαν σαφῶς ἀντι-παπικὸ χαρακτῆρα, ἐφ' ὅσον θὰ ἀναφέροντο ἢ μὲν πρώτη στὴν Ἡ' Ἁγία Οἰκουμενικὴ Σύνοδο, ἐπὶ Μεγάλου Φωτίου, ἢ δὲ δευτέρα στὴν Θ' Ἁγία Οἰκουμενικὴ Σύνοδο, ἐπὶ Ἁγίου Γρηγορίου Παλαμᾶ (IB).

Οἱ *Εἰσηγήσεις* ἀπέβλεπαν στὴν τεκμηρίωσι τῆς Οἰκουμενικότητος τῶν δύο αὐτῶν σημαντικῶν Συνόδων, ὥστε ἐν συνεχείᾳ «νὰ προτείνῃ ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας» τῆς Ἑλλάδος «τὴν συζήτηση τοῦ θέματος αὐτοῦ στὴν μέλλουσα νὰ συγκληθῆ Πανορθόδοξο Σύνοδο», διότι

«πρόκειται περὶ σοβαρῶν δογματικῶν θεμάτων, ποὺ ἔχουν ἄμεσα σχέση μὲ τὴν ὀριοθέτηση τοῦ δόγματος καὶ τῆς διδασκαλίας τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ τὸν ὀρθὸ προσανατολισμό

της μέσα στην σύγχρονη εποχή θεολογικῆς συγχύσεως και συγκράσεως ὁμολογιῶν» (IB).

Δυστυχῶς ὁμως, οἱ *Εἰσηγήσεις* τελικῶς δὲν ἀνεγνώσθησαν καὶ ἐψηφίσθη ἢ παραπομπή τους στοῦ μέλλον, ὁ δὲ πρῶτος *Εἰσηγητής*-Ἀρχιερεὺς ἐδήλωσε τὰ ἐξῆς πράγματι ὀδυνηρά:

«Ἄφου, ὅπως ἐλέχθη, ἡ Ἱεραρχία εἶναι “ἀναρμόδια” νὰ συζητᾷ τέτοια δογματικὰ θέματα, ἀλλὰ εἶναι ἀρμόδια νὰ συζητᾷ γιὰ τὸ ΦΠΑ καὶ τὸ ΕΣΠΑ** , τότε οἱ Εἰσηγήσεις αὐτὲς νὰ καταργηθοῦν!» (IB).

Σημειωτέον, ὅτι ὁ αὐτὸς *Εἰσηγητής*-Ἀρχιερεὺς, πρὸ δύο ἀκριβῶς ἐτῶν, στὴν Ἱεραρχία τοῦ Ὀκτωβρίου 2009, εἶχε θέσει τὸ ἐξῆς ἐπίσης ὀδυνηρό, ἀλλὰ καὶ τόσο εὐγλωττο ἐρώτημα:

«Τί προέχει γιὰ τὴν Ἐκκλησία; τὰ οικονομικὰ θέματα ἢ οἱ ποικίλοι διορθόδοξοι, διαχριστιανικοὶ καὶ διαθρησκευτικοὶ διάλογοι, ὅπου πρέπει νὰ ἐκφράζεται ἡ πίστις καὶ ἡ ζωὴ τῆς Τοπικῆς Ἐκκλησίας;» (Z. 36).

* * *

Υπὸ τὸ πρῖσμα λοιπὸν τοῦ ἀποκαρδιωτικοῦ αὐτοῦ γεγονότος, τὸ ὁποῖο εἶναι ἐνδεικτικὸ τῆς ἐκκλησιολογικῆς-συνοδικῆς φθορᾶς τῶν Καινοτόμων Οἰκουμενιστῶν, ἀλλὰ καὶ θεβαιωτικὸ τῆς ὀρθότητος τῆς Ἀποτειχίσεως καὶ Ἐνστάσεώς μας, θεωρῶ ὅτι εἶναι σκόπιμο νὰ γίνῃ σήμερα μία σύντομος ἀναφορὰ στὴν Ἡ΄ Ἀγία Οἰκουμενικὴ Σύνοδο, ἐπὶ Μεγάλου Φωτίου.

Στὴν Θ΄ Ἀγία Οἰκουμενικὴ Σύνοδο, ἐπὶ Ἁγίου Γρηγορίου Παλαμᾶ, θὰ ἀναφερθοῦμε ἄλλη φορὰ, σὺν Θεῷ, ἀρκούμενοι πρὸς τὸ παρὸν στὴν βαρυσήμαντη γνώμη ἐνὸς συγχρόνου μας ἐπιφανοῦς θεολόγου:

«Νομίζομεν», λέγει, «ὅτι ἡ Σύνοδος τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐπὶ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ τὸ 1351, κρίνοντας τοῦλάχιστον βάσει τοῦ μεγάλου θεολογικοῦ ἔργου της, δύναται καὶ ἀξίζει νὰ συναριθμηθῇ εἰς τὰς Οἰκουμενικὰς Συνόδους τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, τῶν ὁποίων δὲν ὑστερεῖ εἰς τίποτε ὡς πρὸς τὴν **σωτηριολογικὴν** σημασίαν τῆς θεολογίας της. Ἡ Σύνοδος αὕτη ἀποτελεῖ τὴν ἀπόδειξιν τῆς συνεχείας τῆς συνοδικότητος τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ τῆς ζώσης ἐμπειρίας καὶ θεολογίας περὶ τῆς ἐν **Χριστῷ σωτηρίας**» (B. 260, Γέβτις).

Ἡ Ἡ΄ Ἀγία Οἰκουμενικὴ Σύνοδος συνεκλήθη στὴν Κωνσταντινούπολι,

στὸν Ναὸ τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας, κατὰ τὰ ἔτη 879-880 (Νοέμβριος 879-Μάρτιος 880), στὴν διάρκεια τῆς δευτέρας πατριαρχείας τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως Φωτίου τοῦ Α΄ (877-886), ἐπὶ Αὐτοκράτορος Βασιλείου τοῦ Μακεδόνας (867-886),

«ἐπὶ τῶ σκοπῶ ὅπως ἐπιτύχη τὴν ἀποκατάστασιν ἀφ' ἐνὸς μὲν τῆς εἰρήνης καὶ ἐνότητος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ Κωνσταντινουπόλεως, ἀφ' ἑτέρου δὲ τῆς πλήρους κοινωνίας μεταξὺ τῶν ἐκκλησιῶν παλαιᾶς καὶ νέας Ρώμης» (Η, 494 βλ. καὶ Ι5, 102-131).

Η ἀποκατάστασις ὅμως τῆς πλήρους κοινωνίας μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν Κωνσταντινουπόλεως καὶ Ρώμης δὲν ἦταν δυνατὸν νὰ ἐπιτευχθῆ, ἐφ' ὅσον ὑφίσταντο προγενέστερες ἀποφάσεις τῆς Ρώμης ἐναντίον προσωπικῶν τοῦ Μεγάλου Φωτίου ἐπὶ τῶν Παπῶν Νικολάου Α΄ (858-867) καὶ Ἀδριανοῦ Β΄ (867-872), μάλιστα δὲ ἀποφάσεις τῆς λατινικῆς ψευδο-συνόδου ἐν Κωνσταντινουπόλει τοῦ 869-870, τὴν ὁποία οὐδέποτε ἀναγνώρισε ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, ἐνῶ οἱ Παπικοὶ τὴν θεωροῦν ὡς δῆθεν ὀγδόην οἰκουμενικὴν ἀπὸ τοῦ ΙΑ΄ αἰῶνος καὶ ἐξῆς.

Οἱ ἄδικες καὶ ἀντικανονικὲς ἀποφάσεις κατὰ τοῦ Πατριάρχου Φωτίου ὑπὸ τῶν Λατίνων στὴν Ρώμη (863 καὶ 869) καὶ τὴν Κωνσταντινούπολι (869-870) εἶχαν προκαλέσει Σχίσμα· ὡς ἐκ τούτου, ἐφ' ὅσον μὲ τὴν ὄντως Ἡ΄ Ἀγίαν Οἰκουμενικὴν Σύνοδον (879-880) ἤρθη τὸ ἐπάρατο αὐτὸ Σχίσμα, οἱ Ὁρθόδοξοι ὠνόμαζον αὐτὴν «Σύνοδον Ἐνωτικὴν» (Δ, 266), εἶναι δὲ ἀναμφίβολο ὅτι «εἰς τὴν εἰρήνευσιν ταύτην συνετέλεσε μεγάλως ὁ μέγας Φώτιος», ὡς Πρόεδρος τῆς Ἐνωτικῆς Συνόδου.

«Ἀναμφισβητήτως ἡ Σύνοδος τοῦ 879-880, συνελθοῦσα ἐν τῷ ναῷ τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ μεγάλου καὶ σοφωτάτου Πατριάρχου Φωτίου, συμπαραστατομένου ὑπὸ ἐπισήμων τοποτηρητῶν ὅλων τῶν ἄλλων Πατριαρχῶν, καὶ ἐλευθέρως διασκεψαμένη καὶ ἀποφανθεῖσα κατὰ τὰ παραδεδωμένα ἐπὶ σπουδαιωτάτων ζητημάτων, φέρει “οὐ μόνον τὰ ἐξωτερικὰ, ἀλλὰ καὶ πάντα τὰ ἐσωτερικὰ γνωρίσματα Οἰκουμενικῆς Συνόδου”, ἐκδοῦσα σημαντικωτάτας ἀποφάσεις διὰ τὴν καθόλου Ἐκκλησίαν» (Δ, 262-263· ΙΑ, 198).

* * *

Προτοῦ ὅμως νὰ ἀναπτύξουμε περαιτέρω τὰ τῆς Ἡ΄ Ἀγίας Οἰκουμενικῆς Συνόδου, θὰ ἦταν καλὸ νὰ ἀναφερθοῦμε στὴν ρωμαεὶα προσωπικότητα τοῦ ἐν Ἀγίοις Πατρὸς καὶ Ἰσαποστόλου Φωτίου τοῦ Μεγάλου, Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Ὁμολογητοῦ (πρὶν ἀπὸ

820-891), τοῦ Ὁποίου ἡ μνήμη ἐπιτελεῖται τὴν 6ην Φεβρουαρίου.

Ὁ πολυτάλαντος Μέγας Φώτιος ἦταν μία ἀπὸ τὶς σημαντικότερες μορφές τοῦ πνευματικοῦ καὶ ἐκκλησιαστικοῦ βίου κατὰ τὴν περίοδο τοῦ Βυζαντίου· ἔλαβε εὐρυτάτη παιδεία, ἐφ' ὅσον ἐκ νεότητος

«ἔδειξε μεγάλο ζῆλο γιὰ τὴν μελέτη τῆς φιλοσοφίας, τῆς θεολογίας, τῶν μαθηματικῶν, τῆς λογικῆς, τῆς φιλολογίας, τῆς ρητορικῆς, τῆς ἰατρικῆς καὶ τῆς φυσικῆς καὶ γενικότερα κάθε ἐπιστήμης τῆς ἐποχῆς του» ([ΙΖ, 375δ](#)).

Ἄκόμη καὶ ἡ Δύσις, παρὰ τὶς προκαταλήψεις της, ὑποκλίνεται ἐνώπιον τῆς μεγαλωσύνης του, ἐφ' ὅσον ἀναγνωρίζει ὅτι

«ὁ Φώτιος ἦταν ἕνας ἀπὸ τοὺς πρὸ θαυμαστοὺς ἀνθρώπους ὀλοκλήρου τοῦ Μεσαίωνα» καὶ θεωρεῖ αὐτὸν «ὡς τὸν μεγαλύτερο ἐπιστήμονα τῆς ἐποχῆς του καί, ἀπὸ κάθε ἄποψη, ὡς τὸν σπουδαιότερο ἄνδρα τῆς Βυζαντινῆς Ἐκκλησίας» ἦταν «ἕνα εἶδος οἰκουμενικῆς μεγαλοφυΐας, φιλόσοφος, θεολόγος, νομικός, μαθηματικός, φυσικός ἐπιστήμονας, ρήτορας, ποιητής. Τὰ σωζόμενα ἔργα του καταλαμβάνουν πέντε τόμους τῆς Πατρολογίας τοῦ Migne» ([ΙΗ, 54](#), Adrian Fortescue).

Ὁ φωτῶνυμος Ἅγιος κατήγετο ἀπὸ ἀριστοκρατικὴ οἰκογένεια, ἡ ὁποία ἀνήκε στοὺς Εἰκονοφίλους, ἐξ αἰτίας δὲ αὐτοῦ «ὑπέστη σκληρὴς διώξεις ἀπὸ τοὺς εἰκονομάχους κατὰ τὴν δευτέρη περίοδο τῆς Εἰκονομαχίας (813-843)» ([ΙΖ, 375δ](#))· οἱ γονεῖς του, ὁ «σπαθάριος» Σέργιος καὶ ἡ Εἰρήνη, ἐορτάζονται ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας μας ὡς Ἅγιοι καὶ Ὁμολογητὲς τὴν 13ῃ Μαΐου: «Βυζάντιος τὴν πατρίδα (Σέργιος ὁ Ὁμολογητής), υἱὸς εὐγενῶν καὶ πλουσίων γονέων, ἤκμασεν ἐπὶ τῶν εἰκονομάχων», ἐπὶ Θεοφίλου (829-842), «πρὸς ὃν μὴ συμφρονήσας, ἀπῆλθεν ἐκ Κωνσταντινουπόλεως σὺν τῇ συζύγῳ Εἰρήνῃ καὶ τοῖς τέκνοις, ἀποθανὼν ὑπερόριος» ([Η, 501 ὑποσημ.](#))· αὐτὸς δὲ ὁ Φώτιος γράφει ὅτι «σύνδοδος αἰρετικῆ» καὶ «συνέδριον εἰκονομάχων» εἶχε «ἀναθεματίσει» ὄχι μόνον τοὺς οἰκείους του, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν τὸν ἴδιον (PG τ. 102, σελ. 877BC).

Ἀνέλαβε, μετὰ τὴν κατάρρευσι τῆς Εἰκονομαχίας (843), ὑψηλὰ καθήκοντα στὸ Παλάτι ὡς «πρωτοσπαθάριος» καὶ «πρωτοασηκριτής» καὶ ἐδίδασκε στὴν ἀνωτέρα-πανεπιστημιακὴ Σχολὴ τῆς Μαγναύρας· ἀνήλθε στὸν πατριαρχικὸ θρόνο τῆς Κωνσταντινουπόλεως γιὰ πρώτη φορὰ τὸ ἔτος 858· ἦλθε σὲ σύγκρουσι μὲ τὸν Πάπα Νικόλαο, ἐξ αἰτίας τῆς ἐπεμβάσεώς του στὴν Βουλγαρία, τῆς νοθεύσεως τοῦ Συμβόλου τῆς Πίστεως μὲ τὴν αἰρετικὴ προσθήκη τοῦ Filioque («καὶ τοῦ Υἱοῦ»), ἀλλὰ καὶ τῆς

προσπαθείας ἐπιβολῆς τοῦ Παπικοῦ Πρωτείου· ἐξεθρονίσθη ἀντικανονικῶς τὸ ἔτος 867, ἐπανῆλθε στὸν θρόνο τὸ 878 καὶ ἐξεθρονίσθη ἐκ νέου τὸ 886· ἐκοιμήθη εἰρηνικὰ ὡς Μοναχὸς στὶς 6 Φεβρουαρίου 891.

Ὁρθότατα ἔχει ἐπισημανθῆ, ὅτι

«ἡ πράγματι ἐκπληκτικὴ δραστηριοποίηση τῆς βυζαντινῆς ἱεραποστολῆς σὲ ὁλόκληρο τὸν κόσμο τῶν Σλάβων», ἡ ὁποία ἄλλαξε τὸν θρησκευτικὸ χάρτη τῆς Ἀνατολικῆς Εὐρώπης, κατὰ τὸν Θ΄ αἰῶνα, «ὑπῆρξε τὸ μεγαλόπνοο σχέδιο τοῦ μεγάλου πατριάρχου, ὁ ὁποῖος πίστευε ἀπόλυτα στὴν οἰκουμενικὴ προοπτικὴ τῆς χριστιανικῆς Αὐτοκρατορίας τοῦ Βυζαντίου» ([IZ, 377δ](#)).

Ὁ Ἱερὸς Φώτιος «ἀνεδείχθη διὰ τῶν περιστάσεων ἀντάξιος τῶν ζητήσεων καὶ τῶν κινδύνων τῆς ἐποχῆς του», «καθ' ὅλην (δὲ) τὴν τουρκοκρατίαν ἐγένετο διπλοῦν σύμβολον: διὰ μὲν τοὺς ὀρθοδόξους» «ἦτο σύμβολον τῆς Ὁρθοδοξίας, ἐνῶ διὰ τοὺς Λατίνους ἦτο τὸ ἀντιλεγόμενον σημεῖον τοῦ μίσους» ([IE, 30](#)).

* * *

ΑΣ ἐπανεέλθουμε ὅμως στὴν Ἡ΄ Ἀγία Οἰκουμενικὴ Σύνοδο.

Ἡ Σύνοδος συνήλθε ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ «ἀγιωτάτου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Φωτίου» (Mansi 17A-18A, 373)· συμμετείχαν 390 περίπου Ἐπίσκοποι καὶ ἐκπρόσωποι Ἐπισκόπων ([H, 499 καὶ 506-507](#))· ὁ Πάπας Ἰωάννης Ἡ΄ ὤρισε τρεῖς τοποτηρητὰς καὶ συμμετέσχον ἐπίσης ἐκπρόσωποι τῶν τριῶν Πατριαρχείων τῆς Ἀνατολῆς· οἱ ἐργασίες τῆς Συνόδου ἄρχισαν τὸν Νοέμβριο τοῦ 879 καὶ ἐπερατώθησαν τὸν Μάρτιο τοῦ 880· ἐπραγματοποιήθησαν συνολικῶς ἑπτὰ Συνεδρίες, τὰ δὲ Πρακτικὰ τῆς ἐν Ἀγία Σοφία ἱστορικῆς αὐτῆς Συνόδου, «συνταχθέντα εἰς τὴν ἑλληνικὴν, διεσώθησαν» ([H, 503](#)) καὶ τὸ ἔτος 1705 ἐξεδόθησαν ὑπὸ τοῦ λαμπροῦ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων Δοσιθέου (1669-1707), ἀπὸ χειρόγραφο τῆς Ἀγιορειτικῆς Μονῆς τῶν Ἰδίων ([Γ, 257-386 καὶ 387-433](#)· βλ. καὶ [Δ, 268-269](#)· [ΙΓ, 164-187](#)).

Ἡ Ἀγία Σύνοδος τοῦ 879-880 «ὑπῆρξε μία τῶν ἐπισημοτέρων συνόδων ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς Ἐκκλησίας» ([H, 263](#)), συγκροτηθεῖσα δὲ Αὐτὴ ἐκ 390 «Πατέρων ἀνατολικῶν τε καὶ δυτικῶν, ἐκπροσωποῦντων τὰ πέντε Πατριαρχεῖα, παρουσίασε τοιοῦτον ἐπιβλητικὸν θέαμα, οἷον δὲν παρουσιάσθη ἀπὸ τῶν χρόνων τῆς Δ΄ ἐν Χαλκηδόνι Οἰκουμενικῆς Συνόδου» ([Δ, 262](#)).

Ἡ Σύνοδος τῆς Ἀγίας Σοφίας ἐπὶ Μεγάλου Φωτίου φέρει ἐξωτερικῶς καὶ ἐσωτερικῶς πάντα τὰ γνωρίσματα Οἰκουμενικῆς Συνόδου καὶ ἐπομένως εἶναι «οὐδόλως ἄπορον, ὅτι ὡς ὀγδόην Οἰκουμενικὴν ἐθεώρουν αὐτὴν

οί [Πατριάρχης Εὐθύμιος Α΄ (907-917)], Θεόδωρος Βαλσαμών, Νεῖλος Θεσσαλονίκης, Νεῖλος Ρόδου, Συμεών Θεσσαλονίκης, Μᾶρκος Ἐφέσου, Γεννάδιος Σχολάριος, Δοσίθεος Ἱεροσολύμων, Κωνσταντῖνος Οἰκονόμος καὶ ἄλλοι» ([Α. 262](#)) πολλοί, ὡς καὶ ὁ σπουδαῖος «Διάλογος Ἱερομνήμονος» ([Γ. 594-595, §§ 78-80](#)) μέχρι τῶν συγχρόνων μας: Ἅγιος Νεκτᾶριος Πενταπόλεως, Χρυσόστομος Παπαδόπουλος, F. Dvornik, Βασίλειος Στεφανίδης, Ἰωάννης Ρωμανίδης, Γεώργιος Μεταλληνός, Ἱερόθεος Βλάχος κ.ἄ. ([I, 273-292· H, 510· IA, 364· A, 317](#)).

Ἄλλὰ καὶ ἡ Σύνοδος ὠνόμασε ἐαυτὴν ὡς Οἰκουμενικὴν σὲ πολλὰ μέρη τῶν Πρακτικῶν καὶ Κανόνων Αὐτῆς ([Α. 262· H, 510](#)), ὁ δὲ Βασίλειος Στεφανίδης γράφει, ὅτι

«ἐφ' ὅσον δὲν ἀναγνωρίζεται ἐπίσημως ὡς ὀγδόη οἰκουμενικὴ σύνοδος, ἢ τυχὸν μέλλουσα νὰ συνέλθῃ οἰκουμενικὴ σύνοδος πρέπει νὰ ἀσχοληθῇ καὶ μὲ τὸ ζήτημα τοῦτο» ([IA, 364](#)).

* * *

ΕΙΝΑΙ ὅμως καιρὸς νὰ ἐντοπίσουμε «ὅλα τὰ κανονικὰ στοιχεῖα, (τὰ) ἀναγκαῖα γιὰ τὴν σύγκληση, τὸ ἔργο καὶ τὶς ἀποφάσεις μιᾶς Οἰκουμενικῆς Συνόδου» ([Α. 315](#)), τὰ ὁποῖα βεβαίως συγκεντρώνει ἡ λαμπρὰ καὶ σαφῶς ἀντιπαλικὴ Σύνοδος τῆς Κωνσταντινουπόλεως:

α. «Συνεκλήθη ὡς Οἰκουμενικὴ Σύνοδος, στὴν ὁποία ἐκπροσωπήθηκαν καὶ οἱ πέντε πρεσβυγενεῖς πατριαρχικοὶ θρόνοι»·

β. «συνεκλήθη ὑπὸ τοῦ Αὐτοκράτορα Βασιλείου Α΄ τοῦ Μακεδόνο (867-886)», ὁ ὁποῖος «πρῶτος μάλιστα ὑπέγραψε μετὰ τῶν υἱῶν του» τὸν Δογματικὸ Ὅρο τῆς Συνόδου καὶ τὰ Πρακτικὰ αὐτῆς:

γ. «ὁ μεγάλος ἀριθμὸς μελῶν (338 -ὄρθ. 390 ἐπίσκοποι)»·

δ. «ἡ λειτουργία τῆς Συνόδου σύμφωνα μὲ τὴν παραδεδομένη κανονικὴ λειτουργία τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων»·

ε. «οἱ Κανονικὲς ρυθμίσεις»: διέτυπωσε-ἐξέδωκε τρεῖς Ἱεροὺς Κανόνας·

ς. «ὁ Ὅρος Πίστεως», διὰ τοῦ ὁποῖου ὀρίζεται ἐπὶ ποινῇ ἀναθέματος, τὸ ἀμετάβλητο καὶ ἀπαραχάρακτο τοῦ Ἱεροῦ Συμβόλου Πίστεως·

ζ. «ἡ σαφὴς συνείδηση τῆς αὐθεντίας Οἰκουμενικῆς Συνόδου», ὅπως ἐξεφράσθη αὐτὴ «μὲ τὴν ἀπόφαση συναριθμῆσεως τῆς Ζ΄ Οἰκουμενικῆς Συνόδου μὲ τὶς προγενέστερες Οἰκουμενικὲς Συνόδους, πού ἦταν δικαίωμα μόνο τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων» ([Α. 316](#))·

η. «τ' ἀποφασισθέντα ἐν τῇ Συνόδῳ ταῦτη ὑπῆρξαν σύμφωνα πρὸς τὰ ὑπὸ τῶν προηγουμένων Οἰκουμενικῶν Συνόδων θεσπισθέντα, σύμφωνα πρὸς τὴν Παράδοσιν τῆς Ἐκκλησίας» ([IA, 198](#)).

Τὸ ἔργο, τὸ ὁποῖο ἐπιτελέσθηκε ἀπὸ τὴν Μεγάλη Σύνοδος τοῦ 879-880 ἦταν τεράστιο τόσο γιὰ τὴν ταραγμένη ἐκείνη περίοδο, ὅσο καὶ γιὰ τὸ μέλλον τῆς Ἐκκλησίας: ἐλειτούργησε ἐνωτικὰ ἐπὶ τῇ βάσει τῆς Δογματικῆς Ἀληθείας καὶ τῆς Κανονικῆς Παραδόσεως· κατεδίκασε τὴν ἀλλοίωσι τοῦ Συμβόλου τῆς Πίστεως διὰ τῆς προσθήκης τοῦ Filioque, ἐπιβεβαίωσε τὸ Ἱερὸ Σύμβολο ὅπως τοῦτο μᾶς παρεδόθη ὑπὸ τῶν δύο πρώτων Οἰκουμενικῶν Συνόδων, ἀπέκρουσε τὴν διαστροφή τοῦ ἀπλοῦ Πρωτείου Τιμῆς τοῦ Ἐπισκόπου Ρώμης, ὁ ὁποῖος μετέβαλε τοῦτο σὲ διοικητικὸ Πρωτεῖο Ἐξουσίας ἐφ' ὅλης τῆς Ἐκκλησίας.

Ὁ Μέγας Φώτιος ἐλειτούργησε ἐνωτικὰ, ἀντέκρουσε μὲ ἀκαταμάχητα ἐπιχειρήματα τὸ Παπικὸ Πρωτεῖο Ἐξουσίας καὶ τὴν νόθευσι τοῦ Συμβόλου τῆς Πίστεως, ἐξέθεσε μὲ παρρησία καὶ σαφήνεια τὶς ὀρθόδοξες θέσεις καὶ ἐκάλεσε τοὺς Ἀντιπροσώπους τοῦ Πάπα Ἰωάννου Η΄ νὰ ἀποκηρύξουν τὶς πλάνες τους, οἱ ὁποῖες εἶχαν ὀδηγήσει στὸ Σχίσμα τοῦ 867.

Ὁ Ἅγιος Νεκτάριος Πενταπόλεως ὑπογραμμίζει μὲ ἔμφασι, ὅτι

«ἡ Ἡ΄ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος ἔχει μεγάλην σπουδαιότητα», διότι «ἐν τῇ Συνόδῳ ταύτῃ ὁ Φώτιος κατήγαγε θρίαμβον», «ἐστέφθησαν οἱ ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀνατολῆς ἀγῶνες αὐτοῦ διὰ πλήρους ἐπιτυχίας καὶ ἐβασίλευσεν ἡ Ἀλήθεια τῆς Ὁρθοδοξίας, ὑπὲρ ἧς τοσοῦτον ἐμόχθησε»· «ὁ θρίαμβος ἐν λόγῳ ἦτο πλήρης· θρίαμβος πολιτικός, ἐκκλησιαστικός, προσωπικός» ([I, 288-289](#)).

* * *

Η **συνειδητοποίησις**, ὅτι ἡ μεγάλη Σύνοδος τῆς Ἁγίας Σοφίας τοῦ 879-880 ἦταν ἔργο τοῦ μεγαλόπνοου καὶ διορατικοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Φωτίου τοῦ Ὁμολογητοῦ καὶ Ἰσαποστόλου καὶ μεγάλου Πατρὸς καὶ Οἰκουμενικοῦ Διδασκάλου τῆς Ἐκκλησίας, μᾶς ὠθεῖ νὰ πιστεύουμε ὅτι

«ἡ πλέον ἀρμόζουσα τιμὴ πρὸς τὸν Ἅγιο» «εἶναι ἡ συναριθμησις τῆς Συνόδου αὐτῆς ὡς ὀγδῆς μετὰ τῶν ὑπολοίπων ἑπτὰ Οἰκουμενικῶν Συνόδων» ([A, 319](#)).

Ἄλλὰ καὶ ἡ ἀνάδειξις Αὐτῆς ὡς *πρωτύτου* στὶς προσπάθειες γιὰ τὴν ἐπανένωσι τῶν διηρημένων Χριστιανῶν Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως, ἐφ' ὅσον Αὐτὴ μαρτυρεῖ γιὰ τὸ *Θεῖο Μυστήριον τῆς Παραδόσεως* διὰ τῶν Ἁγίων Πατέρων, γιὰ τὴν γνήσια *Πατερικὴ Συνοδικότητα*:

α. «ἡ ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας ἀναζητήθηκε κυρίως καὶ πρωτίστως στὴν ἐνότητα τῆς Πίστεως καὶ στὴν διατήρησι

ὄχι μόνο τοῦ περιεχομένου, ἀλλὰ καὶ τῆς διατυπώσεως Αὐτῆς ὑπὸ τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, ἀναθεματίσθηκε δὲ ὅποια-δήποτε λεκτικὴ προσθήκη, ἀφαίρεση ἢ ἀλλοίωση τοῦ περιεχομένου» (Α. 318)·

β. «ἡ ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας δομεῖται ἐπίσης ἐπὶ τῶν Κανονικῶν ρυθμίσεων τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων» (Α. 318)·

γ. «ἡ ἐκκλησιολογία πρέπει νὰ ἐκφράζεται διὰ τοῦ συνοδικοῦ συστήματος» (Α. 319).

Ἐν κατακλειδί, ἐλπίζω ὅτι θὰ ἔγινε κατανοητὸ σὲ ποιοῦ βάθος πώσεως εὐρίσκεται μία Σύνοδος Ἱεραρχίας, ἡ ὁποία ὄχι ἀπλῶς προτάσσει, ἀλλὰ ἀσχολεῖται μόνο μὲ «τὰ οἰκονομικὰ θέματα» καὶ «συζητᾶ γιὰ τὸ ΦΠΑ καὶ τὸ ΕΣΠΑ», ἐνῶ τὸ ὀρθόδοξο ποιμνιο παραμένει ἔκθετο ἐντὸς ἐνὸς περιβάλλοντος διαχριστιανικοῦ καὶ διαθρησκειακοῦ συγκρητισμοῦ, μὲ τὴν εὐθύνη, ἀλλὰ καὶ τὴν συμμετοχὴ τῶν ποιμένων του στὴν ἀντροδόξη Οἰκουμενικὴ Κίνησι.

Εἶθε ἡ ἀγαθοποιὸς Χάρις τοῦ ἐν Τριάδι Θεοῦ μας, διὰ πρεσβειῶν τῶν Ἁγίων Τριῶν Νέων Ἱεραρχῶν, νὰ ἀναδείξει ἐμπνευσμένους Ἱεράρχας, οἱ ὅποιοι μὲ σοφία καὶ παρηγορία καὶ γενναιοφυχία νὰ ὀδηγήσουν τὸν Λαὸ τοῦ Θεοῦ στὴν μεγάλη Ἐξοδο ἀπὸ τὴν *αἰγύπτια δουλεία* τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως.

Ἐν τῇ Ἔδρᾳ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως τῶν Ἐνισταμένων
τῇ 7ῃ Νοεμβρίου 2011φ, Κυριακὴ Α΄ Νοεμβρίου
† *Σύναξις τῶν Ἁγίων Τριῶν Νέων Ἱεραρχῶν*

«Ἦν (δὲ) οὗτος ὁ Φῶτιος οὐ τῶν ἀγενῶν τε καὶ ἀνωνύμων, ἀλλὰ καὶ τῶν εὐγενῶν κατὰ σάρκα, καὶ περιφανῶν, σοφία τε κοσμικῇ καὶ συνέσει τῶν ἐν τῇ πολιτείᾳ στρεφομένων εὐδοκιμώτατος πάντων ἐνομίζετο. Γραμματικῆς μὲν γὰρ καὶ ποιήσεως, ρητορικῆς τε καὶ φιλοσοφίας, ναὶ δὴ καὶ ἰατρικῆς, καὶ πάσης ὀλίγου δεῖν ἐπιστήμης τῶν θύραθεν τοσοῦτον αὐτῷ τὸ περιὸν (δηλ. ἡ ὑπεροχὴ), ὡς μὴ μόνον σχεδὸν φάναι τῶν κατὰ τὴν αὐτοῦ γενεάν διενεγκεῖν, ἤδη δὲ καὶ πρὸς τοὺς παλαιούς αὐτὸν διαμιλλᾶσθαι. Πάντα γὰρ συνέτρεχεν ἐπ' αὐτῷ, ἡ ἐπιτηδειότης τῆς φύσεως, ἡ σπουδὴ, ὁ πλοῦτος, δι' ὃν καὶ βίβλος ἐπ' αὐτὸν ἔρρει πᾶσα»

(Νικητὰ Παφλαγῶνος, τοῦ πλέον ἀδυσοπήτου ἐχθροῦ τοῦ Φωτίου, PG τ. 105, σπλ. 509AB).

(*) Τὸ κεφαλαῖο γράμμα παραπέμπει στὴν **Πηγὴ-Βοήθημα** καὶ ὁ ἀριθμὸς στὴν σελίδα αὐτῆς.

(**) «Φόρος Προσιθεμένης Ἀξίας», «Ἐθνικὸ Στρατηγικὸ Πλαίσιο Ἀναφορᾶς» - Ἐπενδυτικὸ Πρόγραμμα χρηματοδοτούμενο ἀπὸ τὴν Ε.Ἐ.

Πηγές-Βοηθήματα

A. Βασιλείου Καραγιάννη, Ἀρχιμανδρίτου, «Ἡ Σύνοδος τῆς Κωνσταντινουπόλεως τοῦ 879-880 εἶναι Οἰκουμενικὴ Σύνοδος», περιοδ. «Ἀπόστολος Βαρνάβας» Κύπρου, ἀριθ. 10/Οκτώβριος 1991, σελίδες 307-319.

B. Βλάχου Σ. Ἱεροθέου, Ἀρχιμανδρίτου (νῦν Μητροπολίτου Ναυπακτίας), «Τὸ “Συνοδικὸν τῆς Ὁρθοδοξίας”», στὸ βιβλίον: Ἐκκλησία καὶ Ἐκκλησιαστικὸ Φρόνημα, σελίδες 249-279, ἔκδοσις Ἱερᾶς Μονῆς Γενεθλίου τῆς Θεοτόκου (Πελαγίας), 1990.

Γ. Δοσιθέου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων, Τόμος Χαράς, ἔκδοσις Β. Ρηγοπούλου, Θεσσαλονίκη 1985.

Δ. Καρμίρη Ἰωάννου, Τὰ Δογματικὰ καὶ Συμβολικὰ Μνημεῖα τῆς Ὁρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας, τόμος Α΄, ἔκδοσις β΄, ἐν Ἀθήναις 1960.

Ε. Κυπριανοῦ, Ἐπισκόπου Ὁρεῶν, «Τὸ Θεῖο Μυστήριον τοῦ Πρωτείου τῆς Ἀληθείας», περιοδ. «Ὁρθόδοξος Ἐνστασις καὶ Μαρτυρία», περιοδ. Γ΄, ἀριθ. 1/Ἰανουάριος-Μάρτιος 2008, σελίδες 39-43.

Ζ. Κυπριανοῦ, Ἐπισκόπου Ὁρεῶν, «Ἡ Ἀποτείχιση ἀπὸ τοὺς Οἰκουμενιστὲς ἐπείγουσα ὑπόθεσις προβλεπομένη ἀπὸ τοὺς Ἁγίους Πατέρες», περιοδ. «Ὁρθόδοξος Ἐνστασις καὶ Μαρτυρία», περιοδ. Γ΄, ἀριθ. 3/Αὐγούστος 2010, σελίδες 3-6.

Η. Μενεβίσογλου Παύλου, Μητροπολίτου Σουηδίας, Ἱστορικὴ Εἰσαγωγή εἰς τοὺς Κανόνας τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, Στοκχόλμη 1990.

Θ. Μπιλάλη Σπ. Σπυρίδωνος, Ἀρχιμανδρίτου, Ὁρθοδοξία καὶ Παπισμὸς, τόμος Α΄ καὶ Β΄, ἔκδοσις «Ὁρθοδόξου Τύπου», Ἀθήναι 1969.

Ι. Νεκταρίου, Ἁγίου, Μητροπολίτου Πενταπόλεως, Μελέτη Ἱστορικὴ περὶ τῶν Αἰτίων τοῦ Σχίσματος, τόμος Α΄, ἔκδοσις β΄, Ν.Δ. Παναγοπούλου, Ἀθήναι 1988.

ΙΑ. Παπαδοπούλου Χρυσοστόμου, Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν, Τὸ Πρωτεῖον τοῦ Ἐπισκόπου Ρώμης, ἔκδοσις β΄, «Ἐκκλησία», Ἀθήναι 1964.

ΙΒ. Περιοδικὸ «Ἐκκλησιαστικὴ Παρέμβασις» Ναυπάκτου, ἀριθ. 183/Οκτώβριος 2011, σελ. 16, «Εἰδήσεις».

ΙΓ. Ρωμανίδου Ἰωάννου, Πρωτοπρεσβυτέρου, Δογματικὴ καὶ Συμβολικὴ Θεολογία τῆς Ὁρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας, τόμος Β΄, ἔκδοσις Π. Πουρνάρα, Θεσσαλονίκη 1982.

ΙΔ. Στεφανίδου Κ. Βασιλείου, Ἀρχιμανδρίτου, Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία, ἔκδοσις ς΄, Παπαδημητρίου, Ἀθήναι 1998.

ΙΕ. Τομαδάκη Β. Νικολάου, «Φῶτιος. Ὁ Α΄», στὴν Ἐρησκευτικὴ καὶ Ἠθικὴ Ἐγκυκλοπαίδεια, τόμος 12, στλ. 21-31, Ἀθαν. Μαρτίνου, Ἀθήναι 1968.

ΙΣ. Φειδᾶ Ἰω. Βλασίου, Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία, τόμος Β΄, Ἀθήναι 1972.

ΙΖ. Φειδᾶ Βλασίου, «Φῶτιος Α΄ ὁ Μέγας», στὸ Παγκόσμιον Βιογραφικὸ Λεξικόν, τόμος 9B, σελίδες 375γ-378δ, Ἐκδοτικὴ Ἀθηνῶν 1991.

ΙΗ. Φούγια, Μεθοδίου Γ., Μητροπολίτου Πισιδίας, Ὁρθοδοξία - Ρωμαιοκαθολικισμὸς - Ἀγγλικανισμὸς, ἔκδοσις «Νέα Σύνορα» - Α.Α. Λιδάνη, Ἀθήναι 1996.